

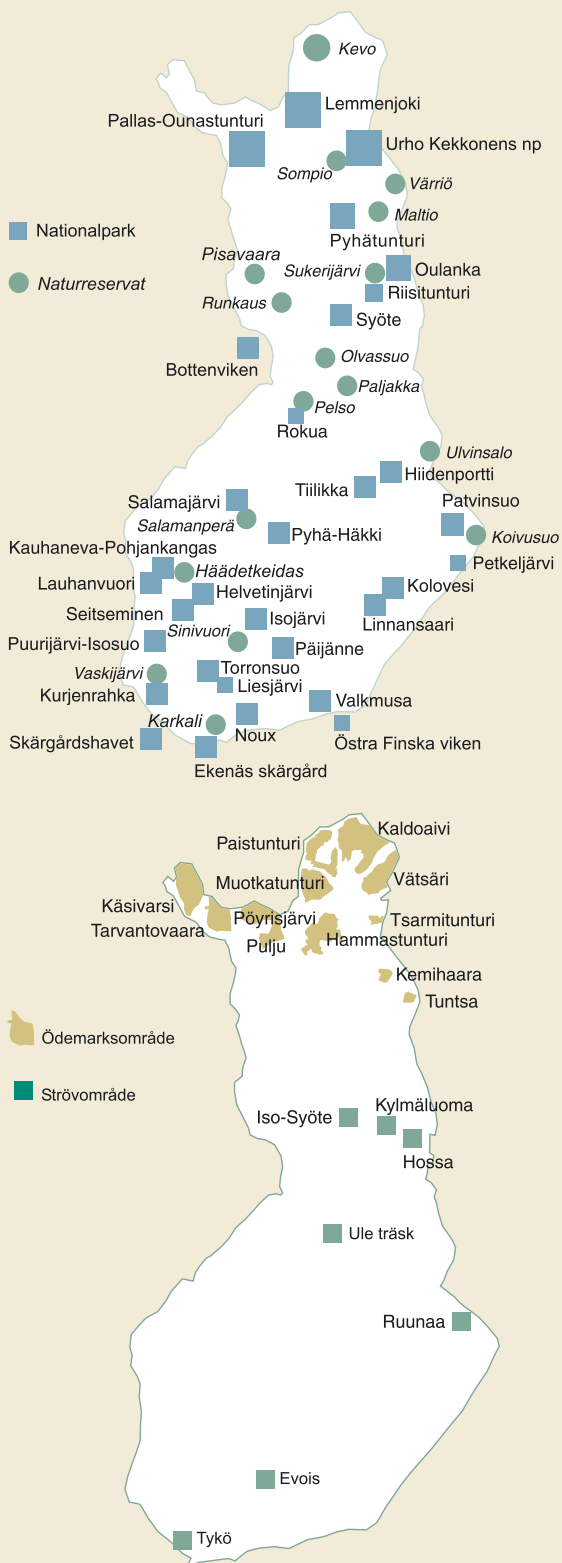
FORSTSTYRELSENS NATURSKYDD

Årsberättelse 2001

METSÄHALLITUS
FORSTSTYRELSEN

Nationalparker, naturreservat, ödemarksområden och strövområden som förvaltas av Forststyrelsen

Innehåll

Naturskyddsdirektörens översikt	3
Vad gör Forststyrelsens naturskydd?	4
Selektiva tjänster för dem som rör sig i naturen	5
Specificerade tjänster med hjälp av besökarundersökningar	7
Skyddsområden för Östersjöns gråsälar	8
För första gången på hundra år fick kungsrörnen ungar i Egentliga Finland	10
Den värdefulla och hotade naturen är vår ögonsten	12
Parkpar – samarbete över statsgränserna	14
Forststyrelsens naturum och servicepunkter	15

Text: Liisa Nikula

Layout: Marianne Katainen

Pärmens foto: Sulo Norberg
(Särkitunturi, Muonio)

Bakpärmens foto: Markku Tano
(Telkkämäki, Kaavi)

Översättning: Carl-Gustav Zilliacus

Forststyrelsen, naturskydd 2002
PB 94 (Fermisagatan 4), 01301 Vanda
Telefon 0205 64 100
Telefax 0205 64 4350
www.metsa.fi

F. G. Lönnberg, Helsingfors 2002
Upplaga 1 500 ex,
tryckt på miljövänligt papper

ISBN 952-446-340-7

441 017
Trycksaak

Juha Ilkka

● Doftbräcken (*Dryopteris fragrans*)

Naturskyddsdirektörens översikt

Forststyrelsens naturskydd sköter nationalparker och naturreservat, övriga naturskyddsområden, ödemarksområden samt statens strövområden i syfte att bevara vårt lands naturvärden och betjäna allemansfriluftsmänniskan. Även de av staten ägda allmänna vattenområdena i havsområdet och i insjöarna sköts av oss. Naturskyddet har samtidigt sysselsättande effekter och skapar möjligheter för naturturism och vetenskapligt forskningsarbete samt främjar det hållbara nyttjandet av statens ekonomiskogar. Riksdagen beslutar årligen om verksamhetens mål som sedan preciseras av miljöministeriet som styr naturvårdsåtgärderna, samt för friluftstjänsternas del av jord- och skogsbruksministeriet.

För resultatenheten naturskydd var året 2001 en tid av framgångsrik snabb tillväxt och internationalisering. De av riksdagen och ministerierna ställda resultatmålen uppnåddes rentav exemplariskt bra. Vid sidan av det resultatrika arbetet lyckades vi även förbättra planmässigheten i verksamheten och skötseln och nyttjandet av områdena. I fortsättningen kan vi fokusera de knappa budgetmedlen mera kundorienterat och därmed producera resultat av ännu bättre kvalitet.

Stödet från Europeiska unionens Life- och strukturfonder skapade en grund för många viktiga utvecklingsprojekt – såväl ifråga om naturvärden som de tjänster som produceras för medborgarnas friluftsliv. Samtidigt utvidgades och stärktes samarbetet med olika intressegrupper snabbt, vilket i sin tur ökade slagkraften i vår verksamhet. Vi tryggade bevarandet av naturvärden och producerade välfärdstjänster som ett svar på efterfrågan bland medborgarna och skapade nya arbetsmöjligheter, särskilt för landsbygdens företagare inom naturturismen.

Överföringen av förvaltningen av områden från Skogsforskningsinstitutet och försvarsförvaltningen till Forststyrelsen och därmed sammanhängande överföring av personal förbereddes med stor omsorg. Från och med början av 2002 överförs bland annat skötseln av Pallas-Ounastunturi och Pyhäntunturi nationalparker

till oss. Forsknings- och expert-samarbetet med såväl Skogsforskningsinstitutet som Vilt- och fiskeriforskningsinstitutet, Museiverket och gränsbevakningsväsendet var föremål för utveckling.

Myndighetssamarbetet stärktes av att den lilla, men yrkes-skickliga gruppen av jakt- och fiskeövervakare överfördes till resultatenheten för att handleda medborgare och övervaka lagligheten och lovligheten i nyttjandet av statens marker. Från och med början av 2001 blev Övre Lapplands naturvårdsområde en regional enhet inom naturskydd. Regionchefen ansvarar inom naturvårdsområdet för sammanjämkningsarbetet av Forststyrelsens olika funktioner samt samarbetet med samerna och andra lokala invånare.

De goda resultaten uppnåddes dock inte utan offer, för den ökande arbetsbördan, tidvisa anhopningen av arbete och den stora andelen säsongarbetskraft gjorde att det ibland förekom tecken på utbrändhet bland personalen. Undersökningen av arbetsklimatet visade dock att motivationen fortfarande är av toppklass. Kunnandet inom resultatenheten gjorde särskilt stora framsteg ifråga om nätkommunikation, geografisk information och projektadministration. Även tyngdpunkten för arbetet förändrades: Blickarna riktades allt oftare från skogen mot havet och även från naturen mot kulturarvet inom de områden vi sköter – delvis uppmuntrade av erfarenheter som gjorts i USA.

Slutet av året kröntes av UPM-Kymmene Oyj:s meddelande om den viktiga fredningen av ett område, som möjliggör inrättandet av Repovesi nationalpark samt förnuftig skötsel och planering av nyttjandet av området som en helhet. Även i övrigt fortsatte den livliga debatten om ett effektivare skydd av skogen i södra Finland.

Rauno Väisänen
Rauno Väisänen

Vad gör Forststyrelsens naturskydd?

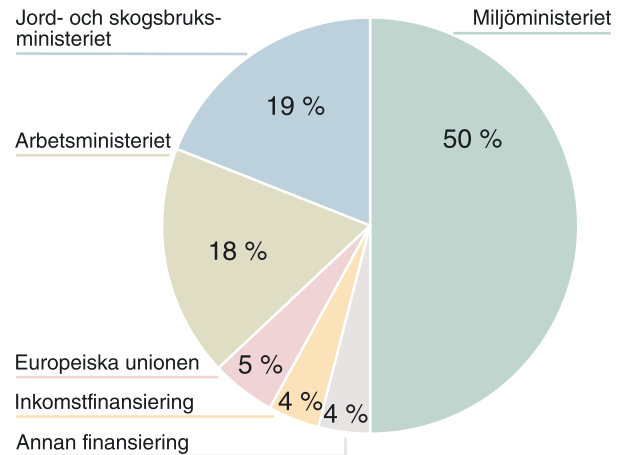
Forststyrelsen sköter och nyttjar land- och vattenområden som ägs av staten. Forststyrelsen är ett statligt affärsverk, som har såväl affärsekonomisk verksamhet som samhällliga uppgifter. Sistnämnda uppgifter, som i huvudsak finansieras med statens budgetmedel, omfattar skötseln av statens naturskydds- och strövområden och produktion av friluftstjänster för medborgarna. Forststyrelsens naturskydd har en organisation som bildas av sex regionala enheter och en centralenhet.

Forststyrelsens naturskydd sköter och styr nyttjandet av större delen av områden som ägs av staten och har reserverats för naturskydd och friluftsliv. Sammanlagt sköter vi 35 200 km² land- och 30 500 km² vattenområden.

Forststyrelsens lagstadgade naturskyddsområden, ödemarksområden, statsägda strövområden, rekreationsskogar, reserveringar av skyddsområden samt allmänna vattenområden 31.12.2001.

Typ av område	Antal	Areal, km ²
Nationalparker	30	7 508
Naturresevat	14	1 441
Myrskyddsområden	173	4 350
Lundskyddsområden	45	11
Övriga naturskyddsområden	124	758
Genom beslut av Forststyrelsen inrättade	24	8
Lagstadgade naturskyddsområden totalt	410	14 075
Res. av skyddsområden enligt skyddsprogrammen		5 290
Ödemarksområden	12	14 872
Statens strövområden	7	360
Rekreationsskogar	103	1 430
Övriga områden totalt		21 952
Allmänna vattenområden		27 120
Alla sammanlagt		63 148

Naturskydds finansieringskällor år 2001
(156 milj. mk eller 26,2 milj. euro)

Ytterligare skyddar och följer vi upp förekomsterna av hotade arter inom Forststyrelsens områden. Vi ansvarar också för det nationella skyddet och uppföljningen i hela landet av bestånden av kungsörn, saimenvikare och vissa andra hotade arter. Vi producerar avgiftsfria friluftstjänster för dem som rör sig i naturen med stöd av allemansrätten.

Forststyrelsens naturskydd deltar i den internationella naturskyddsverksamheten och främjar försöksverksamhet och forskning som stöder den biologiska mångfalden i naturen.

För Forststyrelsens naturskydds verksamhet användes år 2001 sammanlagt 156 miljoner mark (26,2 miljoner euro). Arbetsinsatsen år 2001 uppgick sammanlagt till 465 årsverken och vid utgången av året arbetade 265 fast anställda personer inom Forststyrelsens naturskydd. Totalt arbetade över 700 personer under årets lopp som visstidsanställda och deras arbetsinsats uppgick till cirka 200 årsverken.

Paavo Hämäläinen

● Nestori – Saimens naturum finns i Nyslott i det omedelbara grannskapet av Olofsborg.

Selektiva tjänster för dem som rör sig i naturen

Forststyrelsens naturum, övriga servicepunkter, naturstugor och guidningspunkter informerar om naturen och möjligheterna till friluftsliv samt om Forststyrelsens övriga utbud av tjänster. Programutbudet på våra 14 naturum omfattar olika slag av evenemang och utställningar. Vid utgången av 2001 uppgick antalet servicepunkter till 19 och de hade under årets lopp besökts av sammanlagt 564 000 besökare.

På tröskeln till sommaren öppnade Nestori – Saimens naturum sina dörrar i Nyslott. I anslutning till invigningen av naturumet skakade det förflutna och nutiden hand med varandra: invigningsdagen fotograferades den finländska naturens uppvaknande på Saimen och vid Siikalahti fågelsjö. Bilderna överfördes elektroniskt direkt till ett tält intill Nestori och till Forststyrelsens webbsidor. Naturbildsamaratonet utgjorde en del

av programmet på den Europeiska nationalparksdagen 24.5.

Naturumet är inrymt i ett renoverat trähus som utgör en del av kulturmiljön kring Olofsborg. Vid ett besök på Nestori intill stranden av Saimen får naturvänner information om skydds- och strövområden i den närmaste omgivningen samt givetvis om saimenvikarna. I vattendraget Pihlajavesi söderom Nyslott färdigställdes under året ett nätverk av småbåtshamnar, som omfattar sexton nya eller iståndsatta hamnar.

Päijänne nationalpark fick en guidningspunkt till i juni när Asikkala kommun öppnade fiske- och kulturcentrumet Päijännehuset. I huset finns det en informationspunkt och en utställning som presenterar nationalparken. I samarbete med Päijänne rekreationsområdesförening förbättrade Forststyrelsen sina tjänster utmed båtårsrutten Päijänne-Keitele. På strand-

● Boken Suomen kansallispuistot – Ulapalta paljakalle, som finansierades av Forststyrelsen, blev klar. Boken presenterar alla 33 nuvarande nationalparker och tre planerade parker i vårt land med ett rikligt bild- och kartmaterial. Författare till den fascinerande texten är naturskribenten Markku Lappalainen. Boken publicerades också på engelska under namnet Finland's National Parks – Seas of Blue, Seas of Green.

områden som ägs av staten uppfördes sammanlagt 31 landstigningsplatser, som är utrustade med informationstavlor, platser för elduppgöring, stockvindskydd samt brännvedsunderhåll och avfallshantering.

Byggandet av naturumet i Syöte nationalpark inleddes med stöd av Europeiska regionutvecklingsfonden. Byggnaden inklusive utställningar öppnas för allmänheten i början av 2003. Utvidgningen av Hossa naturum slutfördes. Utrymmena för kundservicen ändrades så att de bättre tjänar kundernas behov. Även auditorie-, mötes- och utställningsutrymmena förbättrades genom ändringar i dispositionen av byggnadens utrymmen. I gårdsbyggnaden på Seitsemien naturum blev en utökning av arbetsutrymmena klar.

Inom ramen för projektet Kosteikko (Våtmarks-)Life istandsätts värdefulla fågelvatten i Sydvästra Finland. Som en del av projektet ändrades drängstugan på Saaris herrgård till naturstuga för Mietoistenlahti, som hör till landets absolut förnämsta fågelvatten. Stugan

kom till som ett samprojekt i vilket Forststyrelsen, Mietoinen kommun, Senaatti-fastigheterna och Lantbrukets forskningscentral medverkade. I närheten av stugan har det lagts ut spångar samt uppförts ett fågeltorn och en låg fågelplattform, från vilka man utmärkt väl kan följa med de bevingades liv.

I Kvarkenområdet istandsattes sex tidigare sjöbevakar- och lotsstationer och ställdes till lokala naturturismföretagares disposition. Naturstationerna fungerar också som informationspunkter för naturskyddsområdena och betjänar båtfolket.

Information om färdmål och vår övriga verksamhet ges också på Forststyrelsens webbsidor på adresserna www.metsa.fi/friluftsliv och www.metsa.fi/naturtjanster. Uppgifter finns på omkring 1000 sidor på nätet. Uppgifter om våra närmare 300 publikationer och övriga tryckalster kan sökas i databasen. Sammanlagt har det gjorts en miljon besök på enskilda sidor.

För rörelsehämmade och personer som värdesätter lätt framkomlighet i naturen publicerades egna sidor på nätet, www.metsa.fi/esteettaluontoon. Sidorna berättar om hurudana tjänster det erbjuds på statens

● Under året publicerades den andra reviderade upplagan av guiden Suomen retkeilyopas, den här gången tillsammans med Edita Oyj. Guiden är ett faktapakett för den som rör sig i naturen: där berättas såväl om bärkraftigt friluftsliv som om otaliga mål runtom i landet.

marker för att stöda vandrare och friluftsmänniskor: breda spångar på stigarna, inva-toaletter och andra tjänster som konstruerats så att också rullstolsbundna har glädje av besöken. Samtidigt tjänar de också barnfamiljer.

Specificerade tjänster med hjälp av besökarundersökningar

Med hjälp av besökarundersökningar samlar vi in uppgifter om besökarna i nationalparkerna och strövområdena: om intressen, orsakerna till varför de söker sig till naturen, om utnyttjandet av områden, belåtenhet och användning av pengar. Över 20 undersökningar har inletts och de upprepas med fem års intervall för att eventuella förändringar skall kunna följas upp.

År 2001 påbörjades sex besökarundersökningar. De gäller Lemmenjoki, Urho Kekkonens och Noux nationalparker samt Ule träsk, Hossa och Kylmäluoma strövområden. Undersökningarna ger bl.a. basuppgifter för uppgörandet av skötsel- och nyttjandeplaner. Också naturumen och servicepunkterna behöver tillförlitliga uppgifter om sina kunder för att kunna utveckla sin verksamhet. Kundundersökningar inleddes vid Tavastlands och Kajanalands naturum samt servicepunkterna Tikankontti, Etiäinen och Karhuntassu.

Antalet besökare 2001 på Forststyrelsens naturum och servicepunkter

Hossa naturum	33 000
Tavastlands naturum	23 000
Insjönaturumet	15 200
Kajanalands naturum	10 000
Naturumet Kellokas	48 800
Koilliskaira naturum	20 200
Nestori – Saimens naturum – öppnades 1.6.2001	6 500
Oulanka naturum	77 400
Ruunaa naturum	13 200
Savukoski naturum – ej servicepunkt	5 500
Seitseminen naturum	25 000
Siida – Övre Lapplands naturum	70 000
Naturumet Blåmusslan	19 500
Ekenäs naturum	24 000
Tykö naturum – verksamheten upphörde 12.10.2001	4 000
Naturumen totalt	395 300
Enontekis servicepunkt	22 450
Servicepunkten Etiäinen	40 000
Ivalo servicepunkt	15 300

Servicepunkten Karhuntassu	70 900
Servicepunkten Kiehinen	7 300
Servicepunkten Tikankontti	12 500
Servicepunkterna totalt	168 450

Alla sammanlagt 563 750

Antalet besökare i nationalparkerna 2001

Helvetinjärvi	32 000
Hiidenportti	7 300
Isojärvi	7 000
Östra Finska Viken	15 000
Kauhaneva-Pohjankangas	6 000
Kolovesi	4 500
Kurjenrahka	20 000
Lauhanvuori	28 000
Lemmenjoki	10 000
Liesjärvi	25 000
Linnansaari	27 000
Noux	100 000
Oulanka	143 000
Patvinsuo	15 000
Bottenviken	10 000
Petkeljärvi	15 000
Puurijärvi-Isosuo	22 000
Pyhä-Häkki	11 000
Päijänne	8 000
Riisitunturi	6 000
Rokua	28 000
Skärgårdshavet	40 000
Salamajärvi	7 000
Seitseminen	37 000
Syöte	30 000
Ekenäs skärgård	22 000
Tiilikjärvi	5 000
Torransuo	15 000
Urho Kekkonens nationalpark	150 000
Valkmusa	6 000

Sammanlagt 852 000

Antalet besökare i statens strövområden 2001

Evois strövområde	50 000
Hossa strövområde	40 000
Iso-Syöte strövområde	25 000
Kylmäluoma strövområde	45 000
Oulujärvi strövområde	25 000
Ruunaa strövområde	115 000
Tykö strövområde	55 000

Sammanlagt 355 000

● Gråsälarna i Östersjön kan nu vistas på sina skär i lugn och ro.

Jari Kostet

Skyddsområden för Östersjöns gråsäl

Forststyrelsens naturskydd sköter i det närmaste alla naturskyddsområden på statens marker. Vi sköter också de nordliga ödemarksområdena, statens strövområden samt områden som ingår i olika naturskyddsprogram och har reserverats som skyddsobjekt. Vi ansvarar också för cirka 3 000 km vandringsleder och 1 500 km vattenleder. Arealen landområden ökade 2001 med cirka 500 km².

Genom en förordning som gavs i september inrättades det skyddsområde för Östersjöns gråsäl. Antalet gråsäl har minskat dramatiskt såväl på grund av alltför stor jakt som miljögifter. Antalet sälskyddsområden är totalt sju och de är belägna i Bottenviken, Kvarken och Skärgårdshavet samt vid sydkusten. Områdena har en sammanlagd areal av 192 m². Genom skyddet har sälarna fått en garanti på att få vis-

tas ostört i sin livsmiljö på skären. Skyddsområdenas yttre gräns ligger minst en sjömil från sälskären. Yrkesfisket är under vissa förutsättningar tillåtet, men jakt är helt förbjuden inom dessa områden.

År 2001 hade tio år förflutit sedan det genom ödemarkslagen inrättades 12 ödemarksområden inom de tre nordligaste kommunerna. Syftet med ödemarkerna är att bevara områdenas karaktär av ödemark, trygga samekulturens och naturnäringarnas ställning samt göra nyttjandet av naturen mångsidigare. För att fira jubileumsåret arrangerade Forststyrelsen tillsammans med miljöministeriet och Skogsforskningsinstitutet ett ödemarksseminarium i Övre Lapplands naturum Siida.

Europarådet förnyade de Europadiplom rådet beviljat Ekenäs skärgårds och Seitsemien nationalparker 1996. Diplomet kan på ansökan och efter grundliga utredningar beviljas värdefullt och förtjänstfullt skött

europiskt skyddsområde för fem år åt gången. Seitsemien nationalpark beviljades också det ansedda Birkalandspriset för det arbete som utförts för att utveckla nationalparken.

I de nationalparker vi sköter liksom även på andra statliga marker finns det rikliga kulturarv. Inom dessa områden skyddar vi såväl naturen som våra gemensamma kulturminnen, sköter kulturlandskapet och restaurerar byggnader. På den Europeiska byggnadskulturdagen den 14.9 öppnades det webbsidor med adressen www.metsa.fi/kulttuuriperinto som presenterar dessa kulturarvsobjekt.

Europeiska unionens Life-fondprojekt, i vilka Forststyrelsen medverkar

Mål: Skydd av arter och livsmiljöer som enligt habitat- och fågeldirektiven kräver särskilda åtgärder för att bevaras samt utveckling av Natura 2000-områdena.

- 1997–2002** Skydd av hotade naturtyper och arter vid Bottenvikens landhöjningskuster samt främjande av kulturarvet och hållbart nyttjande i Rahja skärgård
- 1997–2002** Skydd av aapamyrar i Lapplands triangel och norra Österbotten
- 1997–2002** Kvarkens skärgård
- 1998–2001** Tryggande av skogsrenens rasrenhet
- 1998–2002** Skydd av fjällräven i Finland och Sverige
- 1999–2002** Skydd av ekosystemen i naturskogar och inlandsvatten i Mellersta Finland
- 1999–2003** Restaureringsprojekt gällande värdefulla våtmarker i Sydvästra Finland
- 1999–2003** Koordinering av skyddet och övrigt nyttjande av de boreala naturskogarna i Syöteområdet
- 1999–2003** Verkställande av skyddet av gammelskogarna i Ylläs-Aakenusområdet
- 1999–2003** De lövträdsdominerade naturskogarna och lundarna i Norra Savolax
- 2000–2005** Skydd och nyttjande av för fågelfaunan värdefulla aapamyrar i Mellersta Lappland
- 2000–2005** Skydd av guckusko och myrbräcka i norra Finland
- 2001–2004** Skydd och skötsel av Siikalahti värdefulla fågelsjö
- 2001–2004** Restaurering och skötsel av ängar i Finland, Sverige och Estland
- 2001–2005** Lundar, hackspettskogor och naturskogar i Norra Karelen

Av Europeiska unionens strukturfonder stödda projekt, i vilka Forststyrelsen medverkar

Mål: Att minska de regionala skillnaderna inom EU genom att stöda de svagast utvecklade regionerna. Verkställande av miljöprojekt av varierande typ.

- 2000–2001** Byggnad av nätverket av sommarleder i Ylläs (målprogram 1)
- 2000–2001** Anläggningarna i Polcirkelns strövområde (målprogram 1)
- 2000–2001** Byggnad av landstigningsplatserna för Vikarledsprojektet (målprogram 6)
- 2000–2001** Byggnad av landstigningsplatserna i Pihlajavesi-vattnen (målprogram 6)
- 2000–2002** Förbättring av serviceanläggningarna på Linnansaari (målprogram 1)
- 2000–2002** Naturumbygget i Syöte nationalpark (målprogram 1)
- 2001–2002** Främjande av verksamheten vid Syöte naturum (målprogram 1)
- 2001–2003** Naturstigar och konstruktioner för rekreatjonsbruk
- 2001–2003** Kvarken Miljö (Interreg III A)
- 2001–2003** Serviceanläggningar i Tjockkåns nedre lopp (målprogram 2)
- 2002–2004** Främjande av naturturism i Oulanka och Paanajärvi nationalparker (Interreg III A)

Jari Koski

● På Korteniemi kulturgård i Liesjärvi nationalpark i Tammela kommun löper livet i samma gångor som i början av 1900-talet. I december fick Korteniemi höga gäster när representanter för det möte Unescos världsarvskommitté då höll i Finland besökte gården.

För första gången på hundra år fick kungsörnen ungar i Egentliga Finland

Paavo Hamunen

● Guckuskon är en praktfull orkidéart.

Resultatenheten naturskydd ansvarar för skyddet av hotade arter inom Forststyrelsens marker. I våra uppgifter ingår den riksomfattande uppföljningen av bestånden av kungsörn, pilgrimsfalk, jaktfalk och fjällräv, uppföljningen av havsörnsbeståndet i Uleåborgs och Lapplands län samt uppföljningen av fjällgåsens häckningsmiljöer. Vårt ansvar omfattar också den riksomfattande uppföljningen och skötseln av fjällarnika, klibbig fetknopp, revig blodrot, polarblära, purpurknipprot, doftbräken och grusslok samt av flodpärlmusslan.

Skyddsprojektet för den hotade myrbräckan och den likaså hotade guckuskon startade i norra Finland med stöd av EU:s Life Nature-fond. Under fem års tid kartläggs alla förekomster av myrbräcka och guckusko i Natura 2000-områdena i norra Österbotten, Kajana-land samt södra och mellersta Lappland. Alla faktorer som hotar arterna utreds och förekomster som är på retur restaureras och sköts.

I Kajana-land avslutades skogsrenprojektet som inleddes 1998 och i vilket också Forststyrelsen deltog. En

del av finansieringen kom från EU:s Life Nature-fond. Det 84 kilometer långa renstängslet iståndsattes och höjdes. Inom ramen för projektet utreddes också hur ren skogsrenens arvs massa är, skogsrenstammen följdes upp och man spred information om skogsrenen.

Resultaten av uppföljningen av fågelbestånden gav anledning till glädje. För pilgrimsfalkarnas del kläcktes 207 ungar, vilket är det klart största antalet sedan 1950-talet. Under 1990-talet har antalet ungar varierat mellan 100 och 140. Det ökade antalet ungar förklaras av effektivare granskning av reviren och gynnsam häckningsväderlek. Bäst lyckades pilgrimsfalkens

● 23 bebodda jaktfalksrevir påträffades och beståndet förefaller att vara rätt så stabilt även om det är knäppt.

Juha Ilkka

Jari Koski

● Återställandet av rödingbeståndet i Skaidijärvi sjö i Nuorgam lyckades genom att föra över små rödingar från närbelägna vatten till sjön. I Enare, Enontekis och Utsjoki kommuner utfördes flyttningsutplanteringar av röding på detta sätt också i 15 andra sjöar.

häckning i mellersta Lappland. Det totala antalet pilgrimsfalkar i vårt land uppskattas till 110–130 par.

Också antalet kungsörnsungar var ett rekordresultat för den fyrtio år långa observationsperioden: 127 kungsörnsungar i ringmärkningsålder. Ökningen av antalet ungar påverkades främst av att antalet kända revir ökade. Totalt hittades fem nya revir och 34 nya bon inom de gamla reviren. I Egentliga Finland kläcktes de första kungsörnsungarna på över hundra år. I vårt land känner man till omkring 350 kungsörnsrevir. Fyra av fem revir finns i Lapplands län. Också havsörnen hade ett utmärkt häckningsår i Lappland: resultatet var 20 lyckade häckningar och 31 ungar.

Saimenvikarna födde 55 kutar, av dem påträffades nio döda i boet. Kutarna dog förmodligen för att det vid den tidpunkt födslarna inträffade fanns knappt med snö och under digivningstiden förekom det rikligt med regn som gjorde att botaken föll ihop. En kut

föddes rentav på öppen is på grund av snöbristen. Mellan 15.4 och 30.6 begränsas nätfisket inom ett cirka 380 km² stort område. Drygt hälften av kutarna föddes inom detta område.

Den 1.1.2002 överförs 780 km² områden från försvarsmakten till Forststyrelsen. Vi samlade in uppgifter om hotade arter inom de områden som överförs. Förändringar av betydelse observerades inte under 2001 vid uppföljningen av hotade växtarter på statens marker.

I Enontekis inventerades den andra påträffade förekomsten av klibbig fetknopp i vårt land. Förekomsten omfattar cirka 130 individer. Under de fyra år som förekomsten av doftbräken följts upp i Övre Lappland har antalet bladrossetter på växten förblivit i stort sett lika stort, men antalet blad har klart minskat. På Uddskatans naturskyddsområde i Hangö fortsatte förekomsten av trift att minska, medan däremot förekomsten av sodaört i området hade ett bra år.

Märku Tano

● Siikalahti är det förnämsta fågelvattnet i vårt land.

Den värdefulla och hotade naturen är vår ögonsten

Vi sköter livsmiljöer för att hotade och sällsynta arter samt livsmiljötyper och kulturmiljöer i riskzonen skall kunna bevaras. Största delen av de hotade arterna förekommer i kulturmiljöer och skogar i naturtillstånd. Genom att sköta kulturmiljöerna skyddar vi värdefulla landskap, flora och fauna samt vårdar vårt kulturarv. Genom att restaurera återför vi det av människan ändrade området i naturtillstånd eller så nära ett sådant som möjligt. Restaurering utförs genom att bränna skog, öka volymen död ved på konstgjord väg eller täppa till diken på myrar.

I nom Forststyrelsens marker restaurerades år 2001 närmare 280 ha skog och nästan 1000 ha myrar. Istandsättning och vård av kulturbiotoper utfördes på närmare 1100 ha. Den övriga naturvården var i huvudsak inriktad på att förbättra hotade arters livsmiljöer.

I Siikalahti i Parikkala inleddes planeringen av områdets skötsel och nyttjande tillsammans med våra samarbetspartner. Det här möjliggörs av ett treårigt projekt som lotsas av Forststyrelsen och stöds av EU:s Life Nature-fond. I Siikalahtiområdet utökas ytan av öppet vatten och slås strandängarna: så här förbättras tillståndet i vikens miljö. I Siikalahti uppförs också en plattform för fågelobservationer som anpassas för rörelsehämmade. Forststyrelsen deltar också i projektet Norra Karelens lundar, hackspettskogor och naturskogar, som inleddes med finansiellt stöd av EU:s Life Nature-fond.

Minken, som inte hör till naturen i vårt land, förorsakar på en del håll stor förödelse bland skärgårdens fågelbestånd. Som en del av projektet Kvarkens Miljö fångades det över 250 vildminkar med fälla i Kvarkenområdet. I Skärgårdshavet fortsatte jakten på mink med hjälp av hund. Såväl fångsten med fälla som jak-

ten med hund bedrevs i samarbete med de lokala jägar-
na. Inom vardera regionen sker en uppföljning av hur
minkfångsten inverkar på fågelbestånden.

Forststyrelsen och Edita Oyj publicerade boken
Skärgårdens betesmarker (Saariston laitumet). Den
berättar om den rika florán på ängarna och i betes-
markerna i Skärgårdshavets nationalpark, om hur
kulturlandskapet har uppstått, om den forna skär-
gårdskulturen och markanvändningen, om kultur-
landskapets förfall under de senaste årtiondena och
om restaureringen av betesmarkerna. Boken kan an-
vändas som en handbok vid skötseln av olika arter. Vi
publicerade också en handbok i restaurering av sko-
gar som ger anvisningar för planerare av restaure-
ringsåtgärder och dem som i praktiken genomför åtgär-
derna.

I Patvinsuo nationalpark i Lieksa restaurerades i
juni tre skogsområden genom att bränna dem. Brän-
nandet utgör en del av en studie som genomförs av
Joensuu universitet och som har som mål att utveckla
skogsvårdsmetoderna på ett sådant sätt att också de all-
männa förutsättningarna för den biologiska mångfal-
den tryggas. Inom områdena ifråga gjordes det utred-
ningar före brännandet och efter detta inleddes en

uppföljning. Vid preliminära analyser har det påträffats
över 20 hotade eller hänsynskrävande skal-
baggsarter i dessa områden.

Estetiska sällskapet i Finland beviljade Forststyrel-
sens naturskydd priset Årets estetiska gärning 2001 för
restaureringen av myrar och skog inom naturskydds-
områden. Prisutdelarna framhöll i sin motivering att
återställandet av naturtillståndet i skogar och myrar
som utarmats ekologiskt i ekonomibruk inte bara är
ekologiskt utan också ekologiskt värdefull gärning.

Under de senaste åren har det i allt större utsträck-
ning utförts istandsättning och skötsel av kultur-
landskap med stöd av EU:s Life Nature-fond. T.ex.
på Jurmu översvåmningsholmar i Ijo älv i Taivalkoski
kommun inleddes skötsel av kulturbiotoper. Inom det-
ta nationellt värdefulla kulturlandskap har kulturväxt-
ligheten bibehållits bra – här har också en del hotade
arter bevarats. Jurmuholmarna ingår i det nationellt
värdefulla kulturlandskapet i området kring den mel-
lersta delen av Ijo älvdal.

● Ekonomiskog i Patvinsuo nationalpark återförs i naturtill-
stånd genom att bränna den. Efter branden växer det upp en
naturskog med en annan struktur och rikligt av brunnen och
död ved.

Märkku Täno

Parkpar – samarbete över statsgränserna

Vi har också verksamhet ytterom landets gränser. Vårt mål är att främja naturskyddet inom Fennoskandiens boreala zon. Vårt land har 2640 kilometer landgräns med Ryssland, Norge och Sverige samt 1250 kilometer territorialvattengräns mot Sverige, Estland och Ryssland. På vardera sidan om gränserna finns det ett flertal nationalparker och naturreservat samt andra skyddsområden.

Samarbete mellan Vänskapens park och Kostamus naturreservat samt mellan Oulanka och Paanajärvi nationalparker har bedrivits redan en längre tid. År 2001 utreddes kulturmiljöerna på platserna för tidigare finska byar kring Paanajärvi, varefter vården av dessa inleddes.

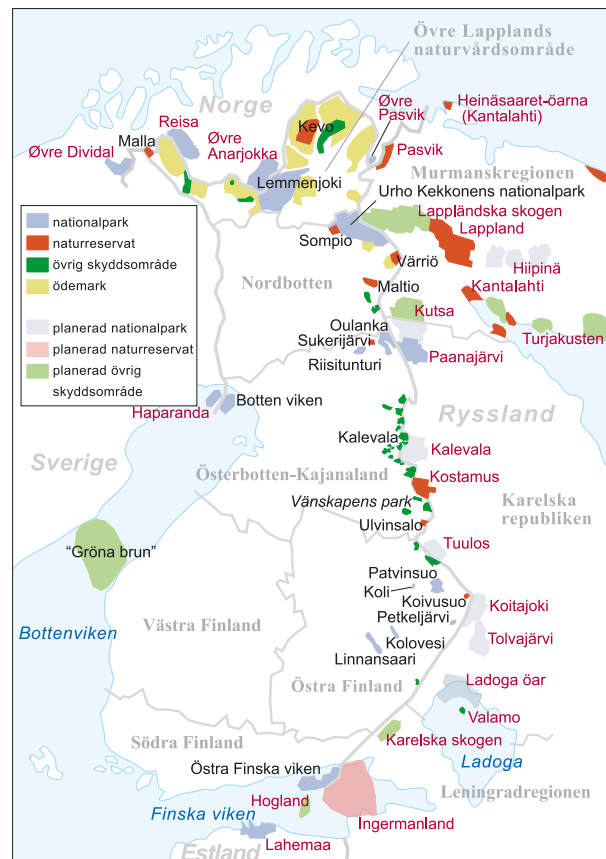
År 2001 fick vi till stånd ett samarbete mellan Lapplands naturreservat i Murmanskregionen och Urho Kekkonens nationalpark. Samarbetet mellan Vätsäri ödemarksområde, ryska Pasvik naturreservat och norska Øvre Pasvik nationalpark stärktes. Också samarbetet mellan Lemmenjoki nationalpark och Øvre Anarjokka nationalpark i Norge fortsatte. Samarbetet med Ladoga öarnas skyddsområde fortsatte: Bygget av Sor-davala naturstuga i Karelen startade, delvis med hjälp av finansiering från finländskt håll.

I det för Sverige och Finland gemensamma projektet Gröna Bron II bereds en världsarvsansökan för Kvarken samt läggs det upp principer för hela Kvarkenregionen för uppföljning, skötsel och nyttjande i regionerna med EU:s Interreg-stöd.

Samarbete bedrivs särskilt med parker som redan existerar, men vi arbetar aktivt för att bilda parkpar redan i det skede när man bakom våra gränser är i färd med att inrätta skyddsområden. Mellan Kalevala park, som är under planering, och Kalevala nationalpark på ryska sidan tillsattes en samarbetsgrupp. Samarbete inleddes också med Tuulos nationalpark i vardande.

Inom det europeiska förbundet för skyddsområden, Europarc, är en modell under beredning för sa-

marbete över statsgränserna mellan skyddsområden och certifiering av detta samarbete. I detta arbete har erfarenheterna av samarbetet mellan Vänskapens park och Kostamus naturreservat kunnat utnyttjas. Framtiden får utvisa om man börjar utnyttja denna verksamhetsmodell i samarbetet mellan angränsande nationalparker. De olika enheterna inom Forststyrelsens naturskydd är medlemmar i förbundet.

● Gränsparkparen utgör den synligaste delen av den internationella verksamhet Forststyrelsens naturskydd bedriver. Stater-nas gränsområden har bevarats i naturtillstånd och har därför en viktig position i upprätthållandet av mångfalden i naturen.

Forststyrelsens naturum och servicepunkter

Servicepunkten Etiäinen

96930 Polcirkeln, tfn 0205 64 7820

Tavastlands naturum

Härkätie 818, 31380 Letku, tfn 0205 64 4630

Hossa naturum

Jatkosalmentie 6, 89600 Suomussalmi, tfn 0205 64 6041

Ivalo servicepunkt

PB 35, 99801 Ivalo (Ivalontie 10), tfn 0205 64 7701

Insjönaturumet

Ohitustie 7, 58900 Rantasalmi, tfn 0205 64 5916

Kajanalands naturum

Lenttiirantie 342 D, 88900 Kuhmo, tfn 0205 64 6380

Servicepunkten Karhuntassu

Torangintaival 2, 93600 Kuusamo, tfn 0205 64 6800

Naturumet Kellokas

95970 Äkäslompolo, tfn 0205 64 7039

Servicepunkten Kiehininen

Honkapolku 3, 99830 Saariselkä, tfn 0205 64 7200

Koilliskaira naturum

99695 Tankavaara, tfn 0205 64 7251

Kylmäluoma guidningscentrum

Pajuluomantie 20, 93540 Tyrovaara, tfn (08) 846 151

Nestori – Saimens naturum

Akselinkatu 8 (besöksadress Aino Acktén puistotie 5),
57130 Nyslott, tfn 0205 64 5929

Pallastunturi naturum

99330 Pallastunturi, tfn 0205 64 7930

Pyhätunturi naturum

Kerontie 22, 98530 Pyhätunturi, tfn 0205 64 7302

Oulanka naturum

Liikasenvaarantie 132, 93999 Kuusamo, tfn 0205 64 6850

Ruunaa naturum

Ruunaantie 129, 81750 Pankakoski, tfn 0205 64 5757

Savukoski naturum

Samperintie 32, 98800 Savukoski, tfn 0205 64 7500

Seitsemäinen naturum

Seitsemisentie 110, 34530 Länsi-Aure, tfn 0205 64 5270

Siida – Övre Lapplands naturum

Inarintie, 99870 Enare, tfn 0205 64 7740

Naturumet Blåmusslan

Havsparkvägen, 25930 Kasnäs, tfn 0205 64 4620

Ekenäs naturum

Strandallén, 10600 Ekenäs, tfn 0205 64 4613

Servicepunkten Tikankontti

Södra esplanaden 20, 00130 Helsingfors, tfn 0205 64 125

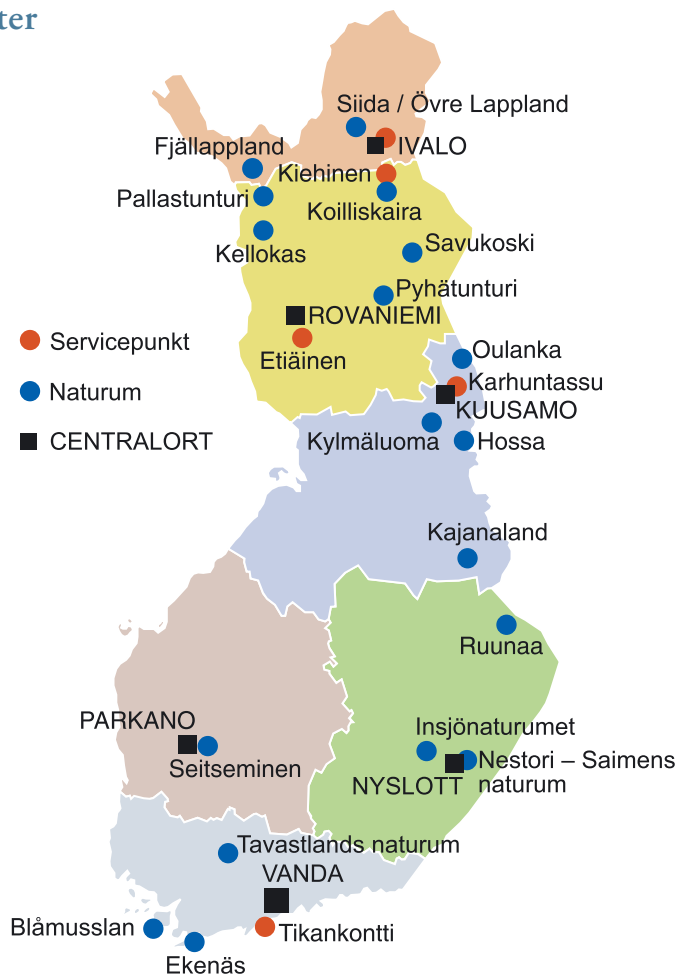
Fjällapplands naturum

Peuratie 15, 99400 Enontekis, tfn 0205 64 7950

Kundservice 0205 64 120

www.metsa.fi

natureinfo@metsa.fi

Forststyrelsens naturskydd

Naturskydd, centralenhet

PB 94, 01301 Vanda, tfn 0205 64 100

Södra Finlands naturtjänster

PB 94, 01301 Vanda, tfn 0205 64 100

Västra Finlands naturtjänster

PB 38, 39701 Parkano, tfn 0205 64 5000

Östra Finlands naturtjänster

kselinkatu 8, 57130 Nyslott, tfn 0205 64 5500

Österbottens-Kajanalands naturtjänster

Torangintaival 2, 93600 Kuusamo, tfn 0205 64 6800

Nordbottens naturtjänster

PB 8016, 96101 Rovaniemi, tfn 0205 64 7600

Övre Lapplands naturvårdsområde

PB 36, 99801 Ivalo, tfn 0205 64 7700

För naturens och människans bästa

Forststyrelsens naturskydd skyddar den ursprungliga, hotade naturen i vårt land samt producerar tjänster för dem som är intresserade av friluftsliv och rör sig i naturen. Vi sköter så gott som alla landets nationalparker, naturreservat och andra statliga skyddsområden, ödemarksområdena i norr samt ett stort antal statliga strövområden som är utrustade för friluftsliv. För skötseln av dessa områden ansvarar våra sex enheter för naturtjänster. Information om områdenas karaktär och de tjänster som erbjuds ges av naturum och andra servicepunkter. Uppgifter om dessa och vår verksamhet ges också på våra webbsidor www.metsa.fi/friluftsliv och www.metsa.fi/naturtjanster.

METSÄHALLITUS
FORSTSTYRELSEN

PB 94 (Fernissagatan 4), 01301 Vanda
Telefon 0205 64 100, telefax 0205 64 4350
www.metsa.fi